

Γεθσημανή: Τα Εγκώμια προς τη Θεοτόκο στο Θεομητορικό Μνήμα

[Πατριαρχεία](#) / [Πατριαρχείο Ιεροσολύμων](#)

Σε κατανυκτικό κλίμα πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της Τετάρτης 27 Αυγούστου 2025 (14 Αυγούστου 2025 με το παλαιό εορτολόγιο), παραμονή της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, η κάθοδος της Αγιοταφίτικης Αδελφότητας από το Κεντρικό Μοναστήρι στο Ιερό Προσκύνημα της [Γεθσημανής](#), για την τελετή των [Εγκωμίων προς την Υπεραγία Θεοτόκο](#).

Η ιδιαίτερα συγκινητική και μεγαλοπρεπής αυτή τελετή, μοναδική στο είδος της, κατέχει ξεχωριστή θέση στην τυπική και προσκυνηματική τάξη της Σιωνίτιδος Εκκλησίας.

Της τελετής προηγήθηκε Ιερά Αγρυπνία στο Πάνσεπτο Θεομητορικό Μνήμα, της οποίας προεξήρχε ο Ηγούμενος του Προσκυνηματος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ελενουπόλεως κ. Ιωακείμ.

Η ιερά πομπή, συνοδευόμενη από τον Γενικό Πρόξενο της Ελλάδος στα Ιεροσόλυμα κ. Δημήτριο Αγγελοςόπουλο, διέσχισε την Παλιά Πόλη των Ιεροσολύμων, μέσω της Οδού του Μαρτυρίου (Via Dolorosa). Κατά τη διάρκεια της διαδρομής την υποδέχτηκαν οι Ηγούμενοι των Ιερών Μονών: Αρχιμανδρίτης π. Αμφιλόχιος στη Μονή Αγίου Χαραλάμπους, ο Αρχιμανδρίτης π. Διονύσιος στη Μονή Πραιτωρίου, ο Αρχιμανδρίτης π. Μελέτιος στη Μονή των Αγίων Θεοπατόρων Ιωακείμ και Άννης, και ο Αρχιμανδρίτης π. Επιφάνιος στη Μονή Αγίου Στεφάνου, έξω από τα τείχη, στην αρχή της κοιλάδας του Ιωσαφάτ.

Όταν η πομπή έφτασε στη Γεθσημανή, ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος ευλόγησε την Αγία Είσοδο και αμέσως η συνοδεία κατευθύνθηκε προς το μέσο του Ναού, ενώ οι ψάλτες έψαλαν ««Έν τῇ γεννήσει τήν παρθενίαν έφύλαξας...». Εκεί, ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων, οι Αρχιερείς και οι Ιερείς προσκύνησαν το Θεομητορικό Μνήμα και φόρεσαν τα άμφια τους, ενώ ο Πρωτοψάλτης του Πανίερου Ναού της Αναστάσεως, διάκονος π. Ευστάθιος, έψαλε το «Άνωθεν οί προφῆται Σέ προκατήγγειλαν...».

Με την ευλογία του Μακαριωτάτου, ο Θεομητορικός Επιτάφιος μεταφέρθηκε από το παρεκκλήσιο της Πλατυτέρας στο κέντρο του Ναού και ξεκίνησε η ακολουθία των Εγκωμίων, σύμφωνα με το καθιερωμένο Τυπικό, σε τρεις στάσεις:

Πρώτη στάση: «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ κατετέθης, βαβαί...».

Δεύτερη στάση: «Ἄξιόν ἐστιν μεγαλύνειν Σέ, τὴν Θεοτόκον...».

Τρίτη στάση: «Αἱ γενεαὶ πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσάγουσι, Παρθένε....».

Στην πρώτη στάση ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων θυμιάσε τον τάφο και το εκκλησίασμα, ενώ στη δεύτερη και τρίτη στάση θυμιάσαν οι Αρχιερείς.

Μετά τα ευλογητάρια, ο Γέρων Αρχιγραμματέας, Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης κ. Αρίσταρχος κήρυξε τον θείο λόγο προς το εκκλησίασμα που αποτελούνταν από μοναχούς, μοναχές της περιοχής και λίγους Έλληνες προσκυνητές.

Ο Σεβασμιώτατος αναφέρθηκε στο πρόσωπο της Παναγίας, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι με την απόλυτη υπακοή και αγνότητά της έγινε συνεργός του

Θεού στο σχέδιο της σωτηρίας του ανθρώπου.

Κλείνοντας, κάλεσε τους πιστούς να μιμηθούν τις αρετές της Παναγίας ώστε με τις ικεσίες Της να καταστούν συγκληρονόμοι της Βασιλείας του Θεού.

Αναλυτικά ο Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης κ. Αρίσταρχος ανέφερε:

«Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος,

Σεβαστοί Πατέρες,

Εὐλαβεῖς προσκυνηταί,

Σεπτή, αἰδέσιμη καί σεβάσμια, ἅμα δέ κατανυκτική καί εὐφρόσυνη εἶναι ἡ ἑορτή πού ἑορτάζει σήμερα προοιμιακῶς ἡ ἀνά τήν οἰκουμένη μία, ἁγία, Ὁρθόδοξος Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία. Ἑορτάζει τήν ἑορτή τῆς ἐνδόξου Κοιμήσεως τῆς πάνυ ὑπερευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας. Κατ' ἐξοχήν ὅμως ἑορτάζει τήν ἑορτή αὐτή ἡ Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, Σιῶν ἡ ἁγία, «ἡ δεξαμένη πρώτη ἄφεσιν ἁμαρτιῶν διά τῆς Ἀναστάσεως», διότι ἡ Θεοτόκος, καρπός τῆς κοιλίας τῶν ἁγίων ἀτέκνων πρίν Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης, ἐγεννήθη, ἔζησε, ἐκοιμήθη, ἐνεταφιάσθη εἰς τά χῶματα τῆς Ἀγίας Γῆς καί ἐξ αὐτῶν στόν οὐρανό μετέστη.

Γιά τό λόγο τοῦτο μέ εὐλάβεια βαθεῖα καί σεβασμό πολύ, εὐρισκόμαστε σήμερα εἰς «Γεθσημανῆν τό χωρίον». Ἰστάμεθα ἐνώπιον τοῦ Θεομητορικοῦ Μνήματος καί πέριξ τοῦ σεπτοῦ ἐπιταφίου σκηνώματος τῆς Παρθένου, ὄντες εὐγνώμονες, μνήμονες ἐκείνης ὡς ὑποδείγματος ἀγνότητος, καθαρότητος καί ἀγιότητος, ἁγίας καί παναγίας ζωῆς, ἀνταποκρίσεως καί ὑπακοῆς ἀδιακρίτου στήν κλήση τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐκείνη. Γιατί ὁ Θεός τήν ἐπέλεξε, τήν προόρισε καί προσεκάλεσε σέ «συνεργία», δηλαδή νά γίνει συνεργός Του στό ἔργο Του τῆς «παγκοσμίου σωτηρίας καί θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου», νά δανείσει ἀπό τή σάρκα της σάρκα στόν πρίν ἄσαρκο Μονογενή Υἱό καί Λόγο Του. Γιά τό ἔργο τοῦτο ὁ Θεός προετοίμαζε τόν παλαιό Ἰσραήλ «μέ ρῆσεις προφητῶν καί αἰνίγματα, τά ὁποῖα ὑπέφηναν (ὑπεδήλωναν) τήν ἐκ Παρθένου σάρκωση τοῦ Χριστοῦ. Ἀπό τά πολυάριθμα ὀλίγα μόνο εἶναι ἡ φλεγόμενη καί μή καιομένη βάτος τοῦ Ὁρους Σινᾶ, τήν ὁποία εἶδε ὁ Θεόπτης Μωϋσῆς. Ἡ κλῖμαξ, τήν ὁποία εἶδε ὁ Ἰακώβ στή Βαιθήλ καί ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνέβαιναν καί κατέβαιναν ἄγγελοι. Ἡ Ἐρυθρά θάλασσα, διά τῆς ὁποίας «ἀβρόχοις ποσί» διῆλθε ὁ Ἰσραήλ. «Ὅτε δέ ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Γαλ. δ', 4), «τῶν ἐσόπτρων λυθέντων», τήν ἀγνή κόρη τῆς Ναζαρέτ ἐκάλεσε ὁ Θεός διά τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος «τῶν οὐρανίων ἀψίδων καταπτάς», τήν ἀπεκάλεσε «κεχαριτωμένη καί εὐλογημένη ἐν γυναιξί» (Λουκ. α', 28) καί τῆς ἀνήγγειλε ὅτι «Πνεῦμα Ἅγιον θά ἐπέλθῃ σ' αὐτή καί δύναμις Ὑψίστου θά τήν ἐπισκιάσῃ καί θά γεννήσῃ κατά σάρκα τόν ἀπολύτως καί μόνον ἀναμάρτητο Υἱό τοῦ Θεοῦ (Λουκ. α', 35). Ὅταν δέ ἐκείνη ἀπήντησε, «ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμά σου» (Λουκ. α', 38), τότε «ἀσπόρως ἐκ Θείου Πνεύματος συνέλαβε Υἱόν τόν τοῦ Θεοῦ». Ἐκ τῶν ἀγνῶν αἱμάτων της ἐδάνεισε σάρκα στόν «παντεχνήμονα» καί πρίν ἄσαρκο Λόγο. Τότε ὁ Θεός «τήν μήτραν της Θρόνον ἐποίησε καί τήν γαστέρα της πλατυτέραν οὐρανῶν ἀπειργάσατο». «Θεός ἐκ λαγόνων της προῆλθε». Εὐδοκία Θεοῦ Πατρός καί ἐπελεύσει Πνεύματος Ἁγίου ἐγέννησε κατά σάρκα τό Θεό, ἐγένετο ἡ «Θεόν σαρκί τεκοῦσα», κατέστη Θεοτόκος ἀνεδείχθη «τιμιωτέρα τῶν Χερουβὶμ καί ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεῖμ». Εἶναι πρό τόκου, ἐν τῷ τόκῳ καί μετὰ τόκον Παρθένος, εἶναι ἡ «ἀειπάρθενος». Τήν προσηγορία

«ἄειπάρθενος» ἀπονέμουν στήν Παρθένο ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μέ πρῶτο τό Μέγαν Ἀθανάσιο. Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας στήν Γ΄ Οἰκουμενική Σύνοδο τῆς Ἐφέσου τό 431 τήν προσφωνεῖ λέγοντας, «χαῖρε, Μαρία Θεοτόκε, «σκῆπτρον τῆς Ὁρθοδοξίας» (Mansi 4, 1253), “κειμήλιον τῆς οἰκουμένης» (Migne PG. 77, 1032 D). Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἐπαναλαμβάνων τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο, λέγει, «εἴτις οὐ Θεοτόκον ὁμολογεῖ τήν Ἀγίαν Παρθένον χωρίς ἐστι τῆς Θεότητος», (Ἀθανασίου Γέφτις, ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἡ Θεοτόκος, Ἀθῆναι 1970, σ. 25), παραμένων δέ πιστός στήν ἀρχαία παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἐπεξηγεῖ ὅτι λατρεῖαν ἀπονέμομεν μόνον στό Θεό, «παρ’ ἡμῖν Θεός ἐστιν ἀληθής τό λατρευόμενον, τήν Θεοτόκον δέ μητέρα τοῦ Θεοῦ γινώσκομεν καί τιμῶμεν καί σέβομεν, τήν ταύτης πανηγυρίζοντες Κοίμησιν, οὐ θεάν ταύτην φημίζοντες, ἅπαγε τῆς Ἑλληνικῆς τερθρείας (δηλαδή φλυαρίας) εἰσί τά τοιαῦτα μυθεύματα, ἐπεὶ καί θάνατον αὐτῆς καταγγέλλομεν, ἀλλά καί σαρκωθέντος Θεοῦ μητέρα γινώσκομεν», (Migne PG 96, 744B).

Στό ἐρώτημά μας, γιατί ἀπέθανε ἡ μετά τοιαύτης θείας δόξης πεποικιλμένη Θεοτόκος, δίδεται ἡ ἀπάντησις στό Συναξαριακό δίστιχο τῆς ἐορτῆς τῆς Κοιμήσεως, «Οὐ θαῦμα θνήσκειν κοσμοσώτειραν Κόρην, τοῦ κοσμοπλάστου σαρκικῶς τεθνηκότος». Ἐπίσης δίδεται ἀπάντησις ἀπό τόν ἅγιο Ἰωάννη τό Δαμασκηνό λέγοντα στό Γ΄ Ἐγκώμιό του στήν Κοίμησι τῆς Θεοτόκου, «ἔδει γάρ τό ἐκ γῆς συντεθέν (σῶμα) παλινოსτῆσαι πρός γῆν καί οὕτω μετاناστῆναι πρός οὐρανόν» (Migne PG 96, 757 C καί Γέφτις σ. 214). Ἄμα τῇ κοιμήσει της ἴσχυσε ἐπ’αὐτῆς τό Βιβλικό, «γῆ εἶ καί εἰς γῆν ἀπελεύση», μόνον γιά τόν ἐνταφιασμό καί ὄχι γιά διαφθορά στόν τάφο. «Τάφος καί νέκρωσις οὐκ ἐκράτησε αὐτήν», ἀλλά ἔχει αὐτήν ἡ Ἐκκλησία «ἐν πρεσβείαις ἀκοίμητον Θεοτόκον καί προστασίαις ἀμετάθετον ἐλπίδα, διότι ὡς τῆς ζωῆς μητέρα πρός τήν ζωήν μετέστησεν ὁ μήτραν οἰκήσας ἄειπάρθενον». Μετέστησε αὐτήν στούς οὐρανοῦς ἰδίαις χερσί ὁ Υἱός καί Θεός της καί ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν Αὐτοῦ, «οὔσαν περιβεβλημένην στολήν λευκήν καί δεδοξασμένην». Σέ ἐκείνη προσφεύγει μετά Θεό γιά προστασία ἡ Ἐκκλησία «ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν ἀσθενείαις», γιά νά πρεσβεύει πρός τόν Υἱό της, ὡς ἔχουσα παρρησία μεγάλη.

Σέ αὐτήν ἃς προστρέξομε καί ἐμεῖς, οἱ ἱστάμενοι πρό τοῦ σεπτοῦ μνημείου της καί πέριξ τοῦ ἐπιταφίου σκηνώματός της ὑπό τόν Προεξάρχοντα τῆς πανηγύρεως Μακαριώτατο Πατέρα ἡμῶν καί Πατριάρχη κ. Θεόφιλο καί ἃς θέσομε στούς ἑαυτούς μας τό ἐρώτημα: [Τί ζητεῖ ἀπό ἐμᾶς ἡ Θεοτόκος γιά τό δικό μας συμφέρον; Ζητεῖ νά ἔχει ἐκείνη στήν ψυχή μας τή θέση πού ἔχει στή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας, στή ζωή καί τό ἔργο τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, χωρίς νά ἐκκλίνομε οὔτε δεξιὰ πρός τό νεοπαγές δόγμα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας «τῆς ἀσπίλου συλλήψεως», ὅτι δηλαδή ἡ Θεοτόκος ἐγεννήθη χωρίς τό Προπατορικό ἀμάρτημα, διότι, ὡς λέγουν οἱ Πατέρες τό «ἀπρόσληπτον εἶναι καί ἀθεράπευτον», δηλαδή ἐάν ἡ Θεοτόκος δέν εἶχε τό Προπατορικό ἀμάρτημα, οὔτε

καί τό Προπατορικό ἀμάρτημα ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος ἔχει συγχωρεθῇ διὰ τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ. Νά μήν ἐκκλίνουμε δέ οὔτε καί ἀριστερά πρὸς τίς Προτεσταντικές ὁμολογίες, οἱ ὁποῖες δέν ἀναγνωρίζουν στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο καὶ τὴ θέση, γιὰ τὴν ὁποία ἡ ἰδίᾳ προεῖπε στήν Θ' ὡδὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης, «ἰδοὺ γάρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί», (Λουκ. 1, 48).

Τὴν Βασιλικὴ ὁδὸ τῆς ἀποδιδομένης ἀξιοχρέου τιμῆς πρὸς τό πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου χαράσσει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός καί στό Β' Ἐγκώμιό του στήν Κοίμησή της παραθέτει ἕνα πολύ παραστατικό διάλογο μέ τόν τάφο τῆς Θεοτόκου. Διαλέγεται πρὸς τόν τάφο της σάν νά εἶναι ἔμψυχος, «ὥς γάρ ἐμψύχῳ διαλέξομαι», λέγει, «ὦ τάφε ἱερῶν ἱερώτατε, μετὰ γε τόν ζωαρχικόν τάφον τοῦ Δεσπότη, ποῦ τό πολυπόθητον σῶμα τῆς Θεοτόκου καί πολυέραστον;» (Migne PG 96, 745AB καί Γέφτις σσ.189-190), ὁ τάφος δέ ἀπαντᾷ: «τί ζητεῖτε ἐν τάφῳ τὴν πρὸς τὰ οὐράνια μετεωρισθεῖσαν σκηνώματα; (Migne PG 96, 745AB καί Γέφτις, σελίς 190) καί συνιστᾷ ὁ τάφος «νά κατασκευάσωμεν τὴν ἡμετέραν μνήμην ταμεῖον τῆς Θεοτόκου. Εἰς τό ἐρώτημα μας «πῶς ἔσται τοῦτο;» ὁ τάφος ἀπαντᾷ: «παρθένος αὕτη καί φιλοπάρθενος καί ἀγνή καί φίλαγνος, διό καί ἡμεῖς σὺν τῷ σώματι καί τὴν μνήμην ἡμῶν ἀγνίσωμεν», (Migne PG 96, 752B καί Γέφτις, σ. 198) καί «τό εἰρηνικόν καί πρᾶον φρόνημα περιπτύσσεται καί ἀγάπην καί ἔλεον καί ταπείνωσιν ὡς οἰκείας τροφούς ἀγκαλίζεται», (Migne PG 96,752C καί Γέφτις, σ.200).

Τίς ἀρετές αὐτές τῆς Θεοτόκου ἅς ζηλώσομε καί ἐμεῖς καί ἅς ἀγωνισθοῦμε νά τίς κατακτήσομε, γιὰ νά εἴμαστε μέ τίς ἱκεσίες της κληρονόμοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί συγκληρονόμοι Χριστοῦ. Γένοιτο».

Κατά τὴ διάρκειά που ψάλλονταν οἱ Αἶνοι καὶ ἡ Δοξολογία, ὁ Μακαριώτατος, οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Ἱερεῖς προσκύνησαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, που ἦταν τοποθετημένη πάνω στὸν Επιτάφιο στὸ κέντρο τοῦ Ναοῦ.

Έπειτα, ενώ ψαλλόταν αργά το «Άγιος ὁ Θεός», οι Ιερείς σήκωσαν τον Επιτάφιο και τον λιτάνευσαν μέσα στον Ναό, κατεβαίνοντας τα σκαλιά προς τη δυτική πύλη.

Εκεί αναπέμφθηκε δέηση και στη συνέχεια οι Ιερείς σήκωσαν ξανά τον Επιτάφιο και τον τοποθέτησαν πίσω από το Θεομητορικό Μνήμα, μπροστά στην εικόνα της Παναγίας Πλατυτέρας – Ιεροσολυμίτισσας.

Εκεί αναπέμφθηκε δέηση, εψάλη ο Πατριαρχικός Πολυχρονισμός και ολοκληρώθηκε η τελετή με την Απόλυση.

Ύστερα, η Πατριαρχική συνοδεία ανέβηκε στο ηγουμενείο, όπου ο Μακαριώτατος έδωσε τις Πατριαρχικές του ευχές και ευλογίες, ενώ ο Ηγούμενος, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ελενουπόλεως κ. Ιωακείμ, πρόσφερε σε όλους πλούσιο νηστίσιμο κέρασμα με φρούτα.

Περισσότερες φωτογραφίες:

